

URZĄD STATYSTYCZNY W LUBLINIE

OPRACOWANIA SYGNALNE

Lublin, wrzesień 2017 r.

Kontakt: SekretariatUSLUB@stat.gov.pl
Internet: <http://lublin.stat.gov.pl/>

Tel. 81 533 20 51, fax 81 533 27 61

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM W 2016 R.

PODSTAWOWE TENDENCJE

W 2016 r. w województwie lubelskim:

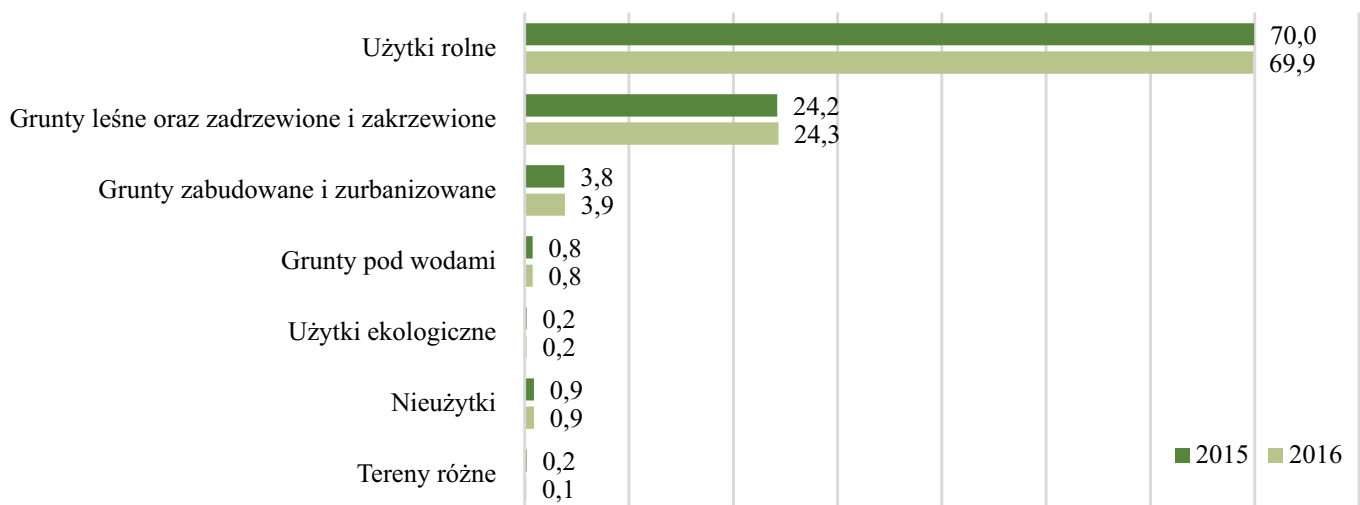
w porównaniu z 2015 r.	w porównaniu ze średnią dla Polski
ZIEMIA	
<ul style="list-style-type: none"> zwiększyła się powierzchnia gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych zwiększyła się powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych zmniejszyła się powierzchnia użytków rolnych zmniejszyła się powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych	<ul style="list-style-type: none"> udział użytków rolnych w strukturze wykorzystania powierzchni był wyższy udział gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych w strukturze wykorzystania powierzchni był niższy
POWIETRZE	
<ul style="list-style-type: none"> zwiększyła się ilość zanieczyszczeń gazowych zmniejszyła się ilość zanieczyszczeń pyłowych	<ul style="list-style-type: none"> udział zanieczyszczeń gazowych zatrzymanych i zneutralizowanych był wyższy udział zanieczyszczeń pyłowych zatrzymanych i zneutralizowanych był niższy
WODA	
<ul style="list-style-type: none"> długość sieci kanalizacyjnej (bez przykanalików) uległa zwiększeniu zmniejszyło się zużycie i pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	<ul style="list-style-type: none"> udział ścieków oczyszczonych w ilości ścieków wymagających oczyszczenia był wyższy odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków był niższy
ODPADY	
<ul style="list-style-type: none"> zwiększyła się ilość wytworzonych odpadów ogółem	<ul style="list-style-type: none"> ilość odpadów wytworzonych w gospodarstwie domowym w przeliczeniu na 1 mieszkańca była mniejsza
PRZYRODA	
<ul style="list-style-type: none"> zwiększyła się powierzchnia obszarów prawnie chronionych zmniejszyła się liczba pomników przyrody	<ul style="list-style-type: none"> udział powierzchni parków krajobrazowych w powierzchni obszarów prawnie chronionych był większy

WYKORZYSTANIE ZASOBÓW POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY

W 2016 r. **powierzchnia** województwa lubelskiego zajmowała 25,1 tys. km², co stanowiło 8,0% powierzchni kraju. W strukturze gruntów dominują użytki rolne oraz lasy, w 2016 r. stanowiły one odpowiednio 69,9% i 23,3% powierzchni województwa. W porównaniu z poprzednim rokiem powierzchnia użytków rolnych zmniejszyła się o 2,4 tys. ha, gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych zwiększyła się o 2,4 tys. ha, gruntów zabudowanych i zurbanizowanych zwiększyła się o 1,1 tys. ha.

Wykres 1. **Struktura wykorzystania powierzchni województwa lubelskiego w 2016 r. (w %)**

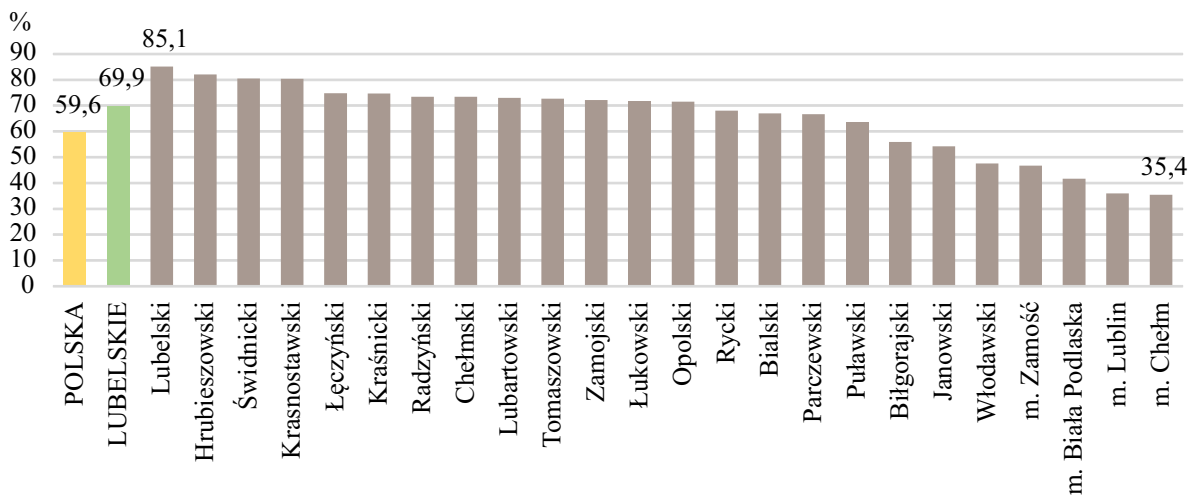
W 2016 r. największy udział użytków rolnych notowano w powiatach: lubelskim (85,1%), hrubieszowskim (82,0%) i świdnickim (80,5%). Województwo lubelskie cechowało się stosunkowo wyższym udziałem użytków rolnych, zajmowały one odpowiednio 69,9% w stosunku do 59,6% w kraju. Największy odsetek **gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych** był w powiatach: włodawskim (43,9%), janowskim (40,9%) i biłgorajskim (40,1%). W porównaniu z poziomem krajowym województwo lubelskie cechowało się mniejszym udziałem gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych: 24,3% wobec 31,1% w kraju.

Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji w 2016 r. w województwie lubelskim zajmowały 3,1 tys. ha. W porównaniu z 2015 r. powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych w województwie zmniejszyła się o 94 ha, tj. o 3,0%. Inna kierunek zmian odnotowano na poziomie kraju, powierzchnia wyżej wymienionych gruntów w porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyła się o 1,3 tys. ha, tj. o 2,0%.

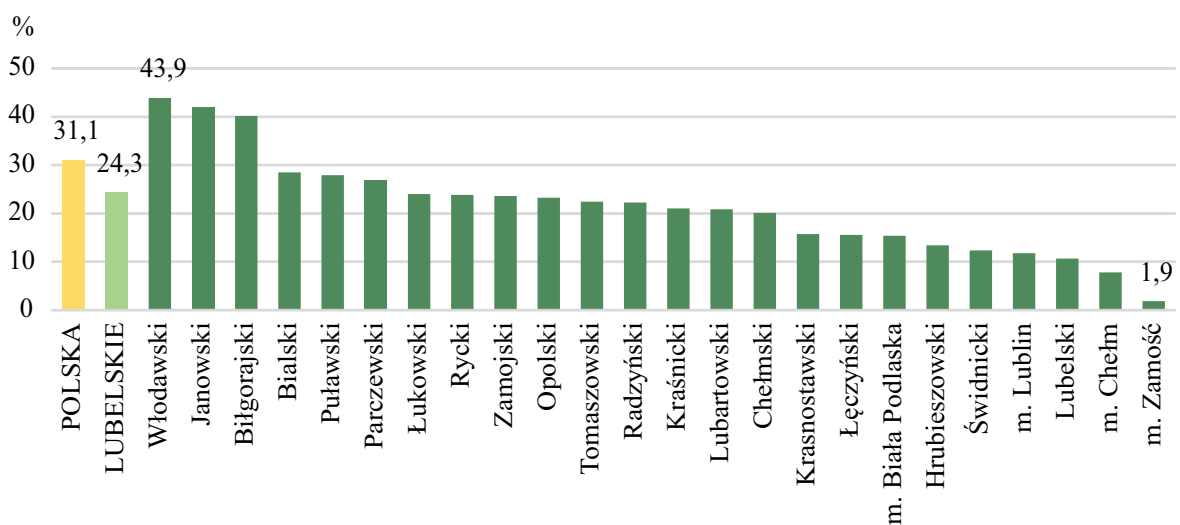

Wykres 2. **Udział powierzchni użytków rolnych w 2016 r.**

Wykres 3. **Udział powierzchni gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych w 2016 r.**

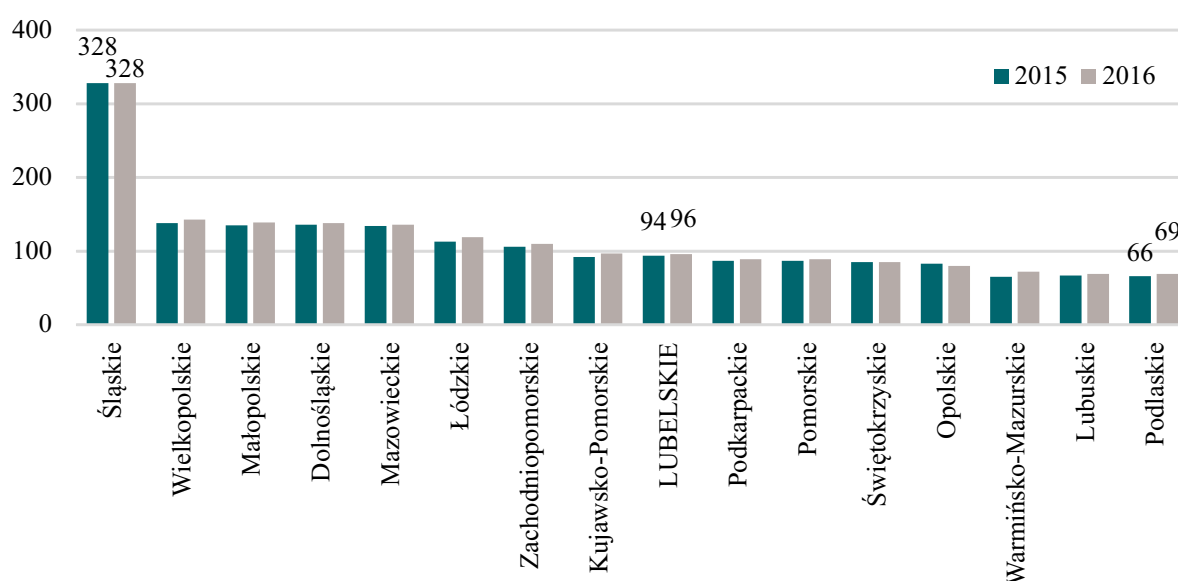
W 2016 r. zrehabilitowano i zagospodarowano 78 ha gruntów zdeprawowanych i zdegradowanych, co stanowiło 3,8% tego typu gruntów w Polsce. W porównaniu z poprzednim rokiem powierzchnia gruntów zrehabilitowanych i zagospodarowanych w województwie lubelskim zmniejszyła się o 28,4 %. Na przestrzeni ostatnich kilku lat zdecydowana większość gruntów była rehabilitowana i zagospodarowana na cele rolnicze.

ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza są **zakłady uznane za szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza**. W 2016 r. na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało 96 zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza, w tym 12 zakładów znajdowało się na terenie m. Lublin. W skali kraju funkcjonowało 1859 zakładów szczególnie uciążliwych, udział województwa lubelskiego wyniósł 5,2%. Województwo śląskie charakteryzuje się największą liczbą zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza, w 2016 r. ich liczba wyniosła 328, co stanowiło 17,6% wszystkich zakładów w kraju.

Wykres 4. Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza

Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza w 2016 r. wyemitowały 1,7 tys. t zanieczyszczeń pyłowych i 5097,0 tys. t zanieczyszczeń gazowych, co stanowiło odpowiednio 4,5% i 2,4% emisji zanieczyszczeń w skali kraju. W odniesieniu do poprzedniego roku w województwie lubelskim odnotowano zmniejszenie ilości emitowanych zanieczyszczeń pyłowych o 15,0% oraz zwiększenie ilości zanieczyszczeń gazowych o 1,9%. W strukturze zanieczyszczeń pyłowych dominowały zanieczyszczenia pochodzące ze spalania paliw (47,1%), a w strukturze zanieczyszczeń gazowych zanieczyszczenia dwutlenkiem węgla (99,6%).

Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza są to tzw. punktowe źródła emisji zanieczyszczeń, do których zaliczono wszystkie jednostki organizacyjne ustalone przez ówczesnego Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 1986 r. w sprawie opłat za gospodarce korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40 z późn. zmianami).

Ilość **zanieczyszczeń pyłowych** na 1 km² w 2016 r. na poziomie wojewódzkim, jak i ogólnopolskim kształtowała się na poziomie 0,1 t. Miasta na prawach powiatu w województwie lubelskim cechowały się największą ilością zanieczyszczeń pyłowych na 1 km². Wysokość tego wskaźnika wyniosła kolejno: 3,9 t w Chełmie, 1,6 t w Zamościu, 1,1 t w Białej Podlaskiej i 0,5 t. w Lublinie. Podobnie wysoki wskaźnik odnotowano również w powiecie puławskim (0,8 t/km²).

Emisja **zanieczyszczeń gazowych** (bez dwutlenku węgla) w województwie lubelskim ukształtowała się na poziomie 0,8 t/km² (w kraju 4,6 t/km²). Szczególnie wysokie wartości osiągnęła w miastach na prawach powiatu, oraz w powiecie puławskim. Najwięcej zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) na 1 km² w 2016 r. odnotowano w Chełmie (124,7 t), najmniej zaś w powiatach bialskim, biłgorajskim, tomaszowskim i janowskim (po 0,1 t).

Tabl. 1. **Zanieczyszczenia powietrza w województwie lubelskim i ich udział w emisji zanieczyszczeń Polski w 2016 r.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	W % emisji krajowej
Zanieczyszczenia pyłowe	
Ogółem	4,5
nawozów sztucznych	40,3
krzemowe	8,5
cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych	4,7
ze spalania paliw	3,6
węglowo-grafitowe, sadza	3,5
nie zorganizowana	-
środków powierzchniowo-czynnych	-
Zanieczyszczenia gazowe	
Ogółem	2,4
podtlenek azotu	18,0
tlenki azotu	2,6
tlenek węgla	2,5
dwutlenek węgla	2,4
dwutlenek siarki	1,7
nie zorganizowana	0,1
metan	0,007

W 2016 r. odsetek **zanieczyszczeń zatrzymanych i zneutralizowanych w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń** w województwie lubelskim wyniósł 97,8% w przypadku zanieczyszczeń pyłowych i 89,4% w przypadku zanieczyszczeń gazowych. Dla Polski wartości te wyniosły odpowiednio 99,8% i 62,8%.

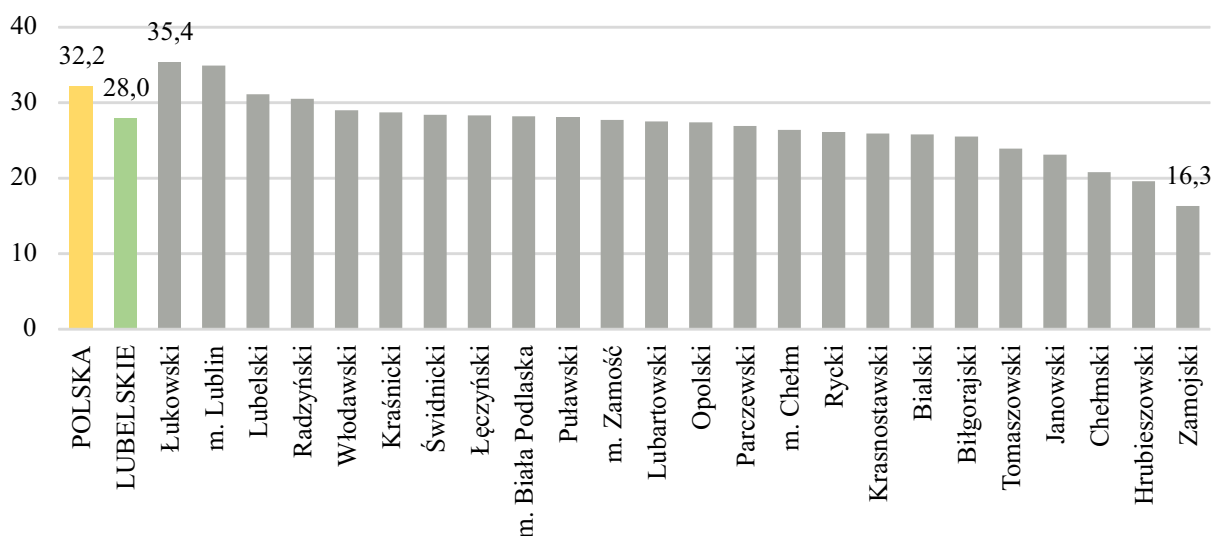
WYKORZYSTANIE I ZANIECZYSZCZENIE WÓD

Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie lubelskim w 2016 r. wyniósł 333,7 hm³, co stanowiło 3,2% poboru wody w kraju i było o 0,7% mniejsze niż w 2015 r. Pobór z ujęć powierzchniowych kształtował się na poziomie 66,8%, z ujęć podziemnych natomiast 32,3%. Największa ilość wody została pobrana na cele nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych (129,1 hm³), na cele produkcyjne pobrano 114,1 hm³ wody, a na cele eksploatacji sieci wodociągowej 90,5 hm³.

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie lubelskim w 2016 r. wyniosło 314,3 hm³, czyli 94,2% poboru wody, z czego najwięcej wykorzystano w rolnictwie i leśnictwie (41,1%). W przemyśle wykorzystano wówczas 36,1% wody, w eksploatacji sieci wodociągowej 22,9%. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie lubelskim stanowiło 3,1% zużycia wody w kraju i było o 0,8% mniejsze niż w 2015 r.

Średnie zużycie wody na 1 mieszkańca w gospodarstwie domowym województwa lubelskiego w 2016 r. wyniosło 28,0 m³, podczas gdy w Polsce ten wskaźnik kształtował się na poziomie 32,2 m³. Największe zużycie wody odnotowano w powiecie łukowskim (35,4 m³), w Lublinie (34,9 m³) i powiecie lubelskim (31,1 m³), najmniejsze w powiecie chełmskim (20,8 m³), hrubieszowskim (19,6 m³) oraz zamojskim (16,3 m³).

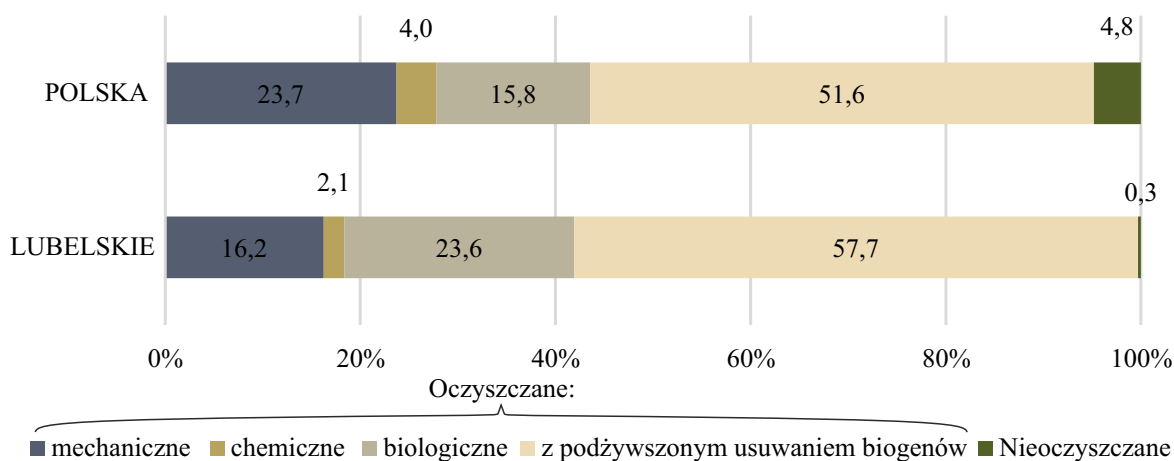
Wykres 5. **Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w 2016 r. (w m³)**

W 2016 r. w województwie lubelskim odprowadzono do wód i ziemi 69,0 hm³ **ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia**, co stanowiło 3,2% odprowadzonych ścieków wymagających oczyszczenia w kraju. Z łącznej liczby ścieków wymagających oczyszczenia w województwie lubelskim 99,7% zostało oczyszczonych, w kraju 94,9%.

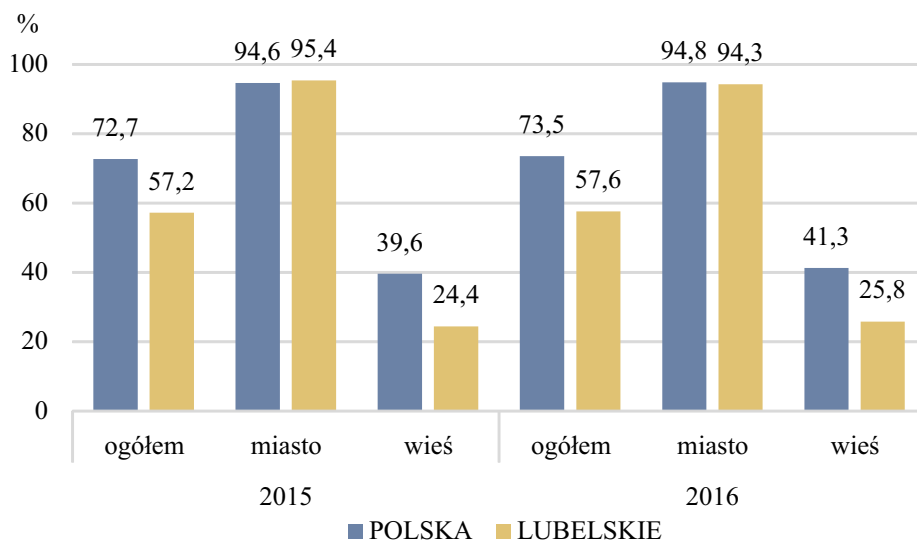
Wykres 6. **Struktura ścieków przemysłowych i komunalnych odprowadzonych do wód i ziemi wymagających oczyszczenia w 2016 r.**

W porównaniu z 2015 r. ilość ścieków wymagających oczyszczenia w województwie lubelskim zmniejszyła się o 1,8%, podczas gdy w kraju analogiczna wartość wzrosła o 2,1%. Większość ścieków od lat jest oczyszczana z podwyższonym usuwaniem biogenów, w 2016 r. ta wartość wyniosła 57,7%, w kraju 51,6%.

Na terenie województwa lubelskiego w 2016 r. znajdowało się 66 przemysłowych i 281 komunalnych oczyszczalni ścieków.

Wykres 7. **Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem**

Długość **sieci kanalizacyjnej** (bez przykanalików) w 2016 r. wyniosła 6,4 tys. km i zwiększyła się o 2,9% w porównaniu z poprzednim rokiem.

Z oczyszczalni ścieków w województwie lubelskim w 2016 r. korzystało 57,6% ludności, w tym 94,3% ludności miejskiej i 25,8% wiejskiej.

ODPADY

Tabl. 2. Odpady wytworzone w województwie lubelskim

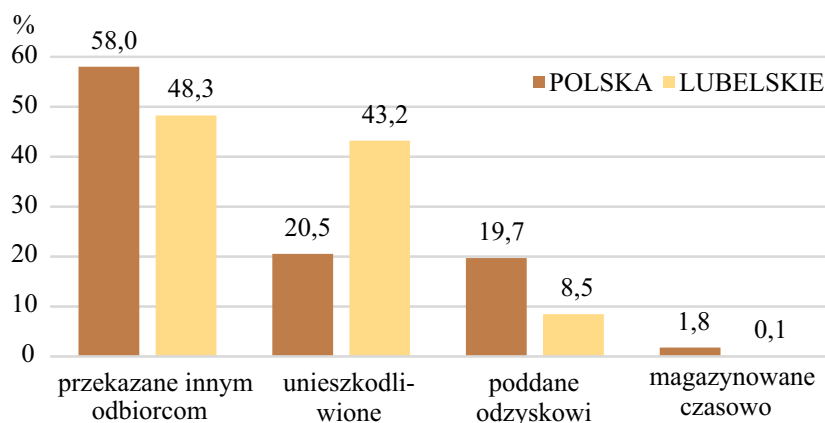
WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	
		ogółem	2015=100
Odpady w tys. t	7222,6	8530,3	118,1
odpady komunalne	384,8	419,4	109,0
odpady z wyłączeniem odpadów komunalnych	6837,8	8110,9	118,6

W ciągu 2016 r. na terenie województwa lubelskiego wytworzono 8 530,3 tys. t odpadów. Z wyłączeniem odpadów komunalnych wytworzono 8 110,9 tys. t odpadów, co stanowiło 6,3% tego rodzaju odpadów w kraju. W przeliczeniu na 1 km² powierzchni województwa wytworzono 322,9 t odpadów powyższej kategorii. Odpadów komunalnych natomiast wytworzono 419,4 tys. t, co stanowiło 3,6% komunalnych odpadów w Polsce.

Główne źródła pochodzenia odpadów wytworzonych (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w województwie lubelskim w 2016 r.:

- odpady powstające przy poszukiwaniu, wydobywaniu, fizycznej i chemicznej przeróbce rud oraz innych kopalin (78,6%),
- odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych) (11,3%),
- odpady z rolnictwa, sadownictwa, upraw hydroponicznych, rybołówstwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności (4,3%),
- odpady z procesów termicznych (2,8%),
- odpady z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych (1,4%),
- odpady z przetwórstwa drewna oraz z produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury (1,3%).

Wykres 8. Struktura zagospodarowania odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w 2016 r.

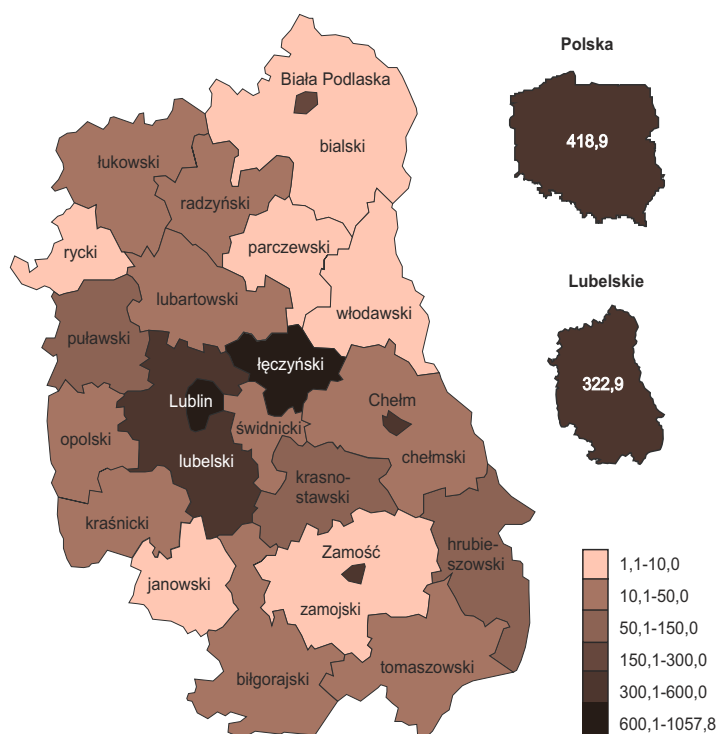

W województwie lubelskim w 2016 r. odpady wytworzone (z wyłączeniem odpadów komunalnych) najczęściej były przekazywane innym odbiorcom (48,3%) oraz unieszkodliwiane (43,2%), podobnie jak w kraju (58,0% i 20,5%).

Mapa 1. Odpady wytworzone w ciągu roku (z wyłączeniem odpadów komunalnych) na 1 km² w 2016 r. (w t)

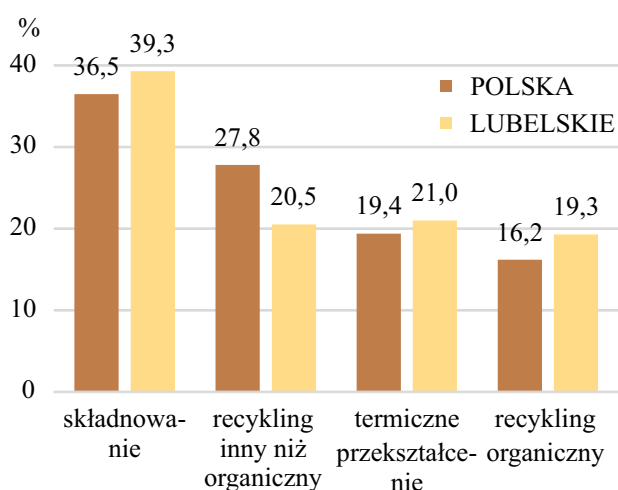

W województwie lubelskim w 2016 r. na 1 km² średnio wytwarzano 322,9 t odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych). Największą ilość odpadów wytworzono w powiecie łęczyńskim (10057,8 t/km²) i Lublinie (1196,6 t/km²). Najmniejszą natomiast w powiecie włodawskim (2,7 t/km²), janowskim (4,2 t/km²), i zamojskim (5,8 t/km²).

Wśród odpadów komunalnych selekcjonowaniu poddano 25,9% (108,6 tys. t), natomiast pozostałe 74,1% odpadów stanowiły odpady zmieszane. Najwięcej odpadów komunalnych zostało zebranych z gospodarstw domowych (81,5%), pozostała część z handlu, małego biznesu, biur i instytucji (16,4%) oraz usług komunalnych (2,1%).

Na 1 mieszkańca w gospodarstwie domowym w województwie lubelskim wytworzono 160,1 kg odpadów, co sytuowało lubelskie na 15. miejscu w skali kraju, podczas gdy wskaźnik ogólnopolski wyniósł 248,9 kg.

Wykres 9. Struktura zagospodarowania odpadów komunalnych zmieszanych i zebranych selektywnie w 2016 r.

Udział odpadów składowanych w ilości zebranych komunalnych odpadów zmieszanych dla województwa lubelskiego w 2015 r. wyniósł 47,1%, a w 2016 r. 49,1%. Dla Polski było to odpowiednio 55,7% i 47,4%.

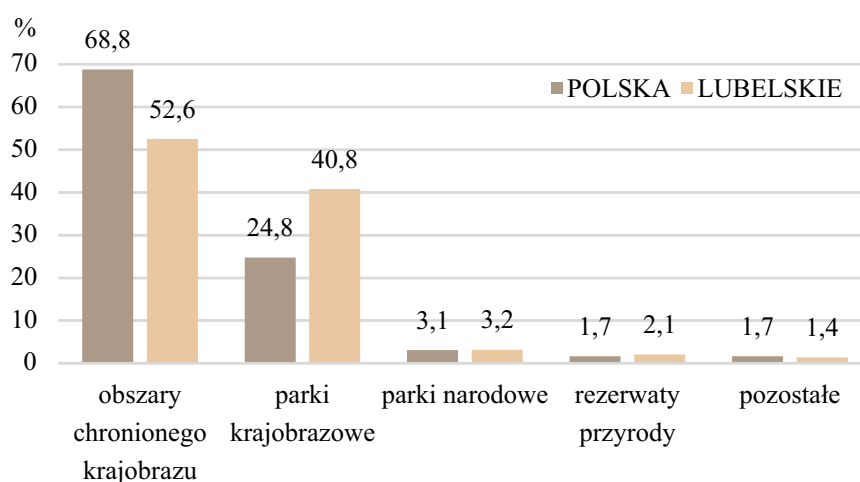
W 2016 r. w województwie lubelskim funkcjonowały 33 czynne składowiska odpadów o łącznej powierzchni 88,3 ha, na których unieszkodliwiane były odpady komunalne. Na terenie województwa 26 składowisk posiadało instalację odgazowywania, w 25 jednostkach gaz uchodził bezpośrednio do atmosfery, a w jednej był unieszkodliwiany przy spalaniu z odzyskiem energii elektrycznej.

OCHRONA PRZYRODY

Wg stanu na koniec 2016 r. **obszary prawnie chronione** zajmowały w województwie lubelskim 571,6 tys. ha, co stanowiło 22,8% powierzchni województwa i 5,6% chronionej powierzchni w kraju. Powierzchnia prawnie chroniona w województwie lubelskim w porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyła się o 88 ha. Ponad 50% powierzchni prawnie chronionej województwa zajmowały obszary chronionego krajobrazu. Parki krajobrazowe zajmowały natomiast 40,8% powierzchni, podczas gdy w Polsce wskaźnik ten kształtował się na poziomie 24,8%.

Wykres 10. **Struktura obszarów prawnie chronionych w 2016 r.**
Stan w dniu 31 XII

Tabl. 3. **Obszary prawnie chronione w województwie lubelskim w 2016 r.**

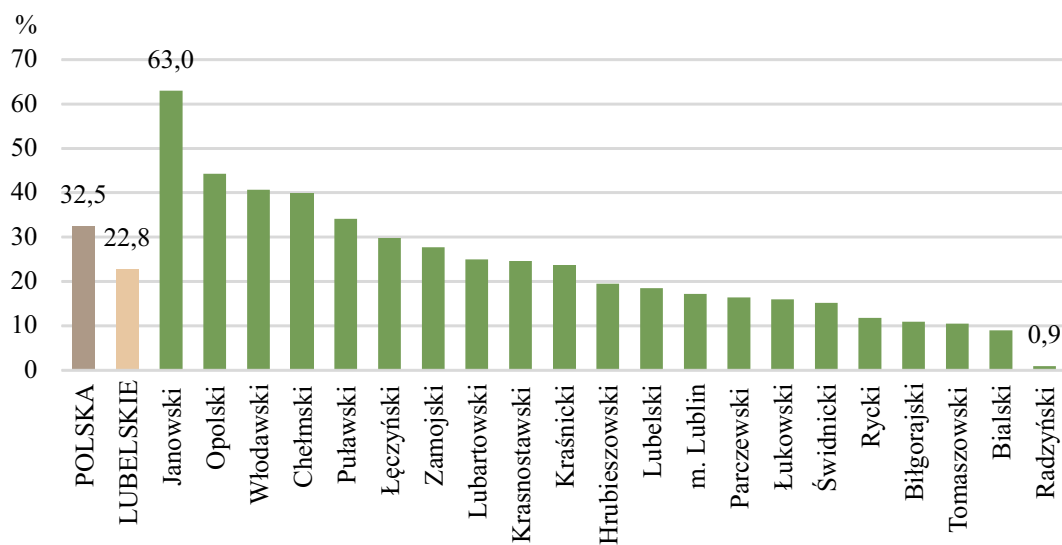
WYSZCZEGÓLNIENIE	Obiekty ogółem	Powierzchnia ogółem w ha	W % powierzchni geogr. woj.
Obszary chronionego krajobrazu	17	303382,4	12,1
Parki krajobrazowe	17	241149,7	9,6
Parki narodowe	2	18242,7	0,7
Rezerwy przyrody	86	11862,9	0,5
Użytki ekologiczne	269	7027,8	0,3
Stanowiska dokumentacyjne	7	11,3	0,0
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	7	745,6	0,03

Obszary prawnie chronione zajmowały największą powierzchnię w powiatach: janowskim (63,0%), opolskim (44,3%) i włodawskim (40,7%). Ponadto w województwie lubelskim w 2016 r. zlokalizowanych było 1 509 pomników przyrody, w tym 77,2% stanowiły pojedyncze drzewa. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba pomników przyrody uległa zmniejszeniu o 5 obiektów i stanowiła 4,1% wszystkich pomników przyrody w kraju.

Wykres 11. **Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem w powiatach w 2016 r.**
Stan w dniu 31 XII

U w a g a: pominięto miasta Biała Podlaska, Chełm, Zamość z powodu braku obszarów prawnie chronionych na terenie danych powiatów.

W 2016 r. w województwie lubelskim zostało posadzonych 26,7 tys. drzew i 31,0 tys. krzewów. Na 1 mieszkańca przypadło 2 750 m² lasów. Wskaźnik lesistości w województwie lubelskim wyniósł 23,3%, w kraju lasy stanowiły natomiast 29,5% powierzchni. Lasy chronione w województwie lubelskim stanowiły 0,4% gruntów leśnych.

Na terenie województwa znajduje się również 1 ogród botaniczny, 1 ogród zoologiczny, 113 parków spacerowo-wypoczynkowych o powierzchni 860,5 ha, 813 zieleńców o powierzchni 538,3 ha. Spośród ważniejszych zwierząt chronionych województwo lubelskie było zasiedlone (wg stanu na 31 XII 2016 r.) przez: bobra europejskiego (6,9% populacji w kraju), wilka (7,5% populacji w kraju) i głuszca (17,9% populacji w kraju). Wg stanu na 10 III 2017 r. na terenie województwa funkcjonowało 120 kół łowieckich o łącznej liczbie 7 624 członków.

PODSUMOWANIE

Tabl. 4. Podstawowe wskaźniki z zakresu ochrony środowiska

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska		Lubelskie	
	2006	2016	2006	2016
Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych	99,5	99,8	98,6	97,8
Zanieczyszczenia gazowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych	49,7	62,8	84,8	89,4
Odpady wytworzone na 1 km ² w tonach (z wyłączeniem odpadów komunalnych)	394,9	418,9	194,4	322,9
Zużycie wody na 1 mieszkańca w gospodarstwie domowym w m ³	32,0	32,2	27,1	28,0
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem	61,4	73,5	51,9	57,6
Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem w %	32,1	32,5	22,7	22,8

Opracowanie

Anastasiya Hrytsuk – Lubelski Ośrodek Badań Regionalnych

Prosimy o podanie źródła przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego w Lublinie.